

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta

8 kr., če se tiska 1krat.

2 " " " " " 2

16 " " " " " 3

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo
(administracija) in ekspedicija na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po cesti prejemam velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo: Florijanska
ulica št. 44.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Minister Konrad.

Od vseh strani se zbira nevihta proti našemu ministru baronu Konradu. Nezadovoljni so nemški katoliki, ker jim neče dati verskih, katoliških šol; nezadovoljni so nemški kmetje spleh, toraj tudi njih poslanci, ker se minister toliko upra skrčenju osemletne šolske dolžnosti; nezadovoljni so Čehi, ker zavlada Konrad ustanovo češkega vseučilišča; nezadovoljni so Moravci, ker jim neče dati narodnih srednjih šol, katerih sta na Moravi samo dve, med tem ko imajo maloštevilni Nemci moravski ednajst srednjih šol v svojem jeziku; nezadovoljni smo slednjič še najbolj mi Slovenci, ki do zdaj nismo mogli od Konrada dobiti niti ene narodne srednje šole.

Kako to pride, da se Konrad ne ozira na državnozbornsko večino, na katero se vlada vendar naslanja in naslanjati mora? Kako pride, da je on toliko protiven tako nazorom nemških katolikov, kakor zahtevam slovenskih narodov, in da se on te svoje protivnosti še hvali naproti liberalcem? Edini vzrok je ta, ker on stoji ne samo z eno nogo, ampak z obema nogama na stališču nemškoliberalcev, v taboru ustavovercev. Pri njegovem izbranju imel je Tasffe nesrečno roko, saj mora zdaj vendar že sam spovedati, da baron Konrad ne spada v tak vladni sistem, kakoršnega zastopa sedajna vlada. Čuje se govorica, da bo minister Konrad v kratkem sam odstopil; pametno bi res bilo, da to stori, kajti sicer bo — primoran odstopiti. Saj ravno gledé šolstva se je kopičilo proti liberalni vladi največ pritožb; nesmisel bi bila toraj, ko bi se vse zgradbe

liberalizma podirale, samo liberalno šolstvo bi ostalo v veljavi! Čemu so bili napori slovenskih narodov za dosego ravnopravnosti, če ima pod sedanjo vlado, ki obeta pravičnost vsem narodom, vse pri starih krivicah ostati? Čemu bi nemški katoliki tako vlado podpirali, ki jim še nadalje življenje greni in šole kazi z liberalnimi šolskimi nadzorniki? Ah zamoremo tako vlado nam prijazno imesovati, ki vkljub našim pritožbam drži Parkerja in somišljenike, da naše učiteljstvo v nemškoliberalnem duhu dresirajo, duhovstvo sovražijo, narodni čut žalijo ter nam po vseh kotih nemškutarijo usiljuje? Jasno je, da Konrad tem ljudem po tuho daje, in to se nikakor ne sklada s programom sedanje vlade.

Kar se tiče naših slovenskih zahtev v zvezi šolstva, mora se reči, da niso pretirane. Gledé osebnosti hočemo imeti narodne šolske nadzornike, ki ne bodo samo našega jezika zmožni, ampak tudi vneti za napredek šolstva in za duševni razvoj našega naroda na podlagi slovenskega jezika. Mi zahtevamo nadalje čisto narodne ljudske šole, ne samo na Kranjskem, ampak tudi na Štajerskem in Koroškem. Gledé srednjih šol moramo pač zahtevati, da se poslovenita gimnaziji v Novem mestu in v Kranji, v Ljubljani pa naj se ustanovi druga, čisto slovenska gimnazija. Na Štajerskem in Primorskem pa naj se naredé vsaj slovenske paralelke. Za sedaj se bomo s temi koncesijami zadovoljili; prej ali slej pa se bo pokazala potreba slovenskega vseučilišča, kajti jasno je, da tako dolgo se pridemo do enakopravnosti pri sodniyah, dokler nimamo sodnikov in advokatov v slovenski terminologiji iz-

urjenih. Potreba slovenske pravne akademije v Ljubljani zdi se nam tako očitna, da so prazni in ničevi vsi ugovori proti njej. Pa če na to še nekaj časa počakamo, naj se nam dá za zdaj saj nekaj narodnih srednjih šol. Na novomeški gimnaziji ni nikdar čez deset Nemcev, vsi drugi učenci so Slovenci, ravno taka je v Kranji; kaj toraj brani, da bi se ne mogli ti dve učilnici na en mah posloveniti? Če se nadalje v Ljubljani pusti sedanja gimnazija „Nemcem“, ne bodo se „dajčkrajnerji“ mogli pritožiti, da nimajo učilnic; poleg nje pa bo sijajno izhajala še čisto slovenska gimnazija, ki bo štela gotovo do 300 in 400 učencev. Na celjski gimnaziji je več ko 100 Slovencev, ravno tako na mariborski, toraj bi se slovenske paralelke splačale. To so zahteve, ki so gotovo pravične. Bi pa tudi države in dežele skoraj nič ne stale. V Ljubljani so na nižji gimnaziji že tako paralelke **b** v vseh razredih, še celo za tretjo paralelko **c** je sem ter tje dovelj učencev. V Hočevju pa, čemu je nastavljenih toliko profesorjev za 25 do 30 učencev v vseh razredih nižje gimnazije? Le nekoliko dobre, pravične volje in vse bi lahko šlo. Naj bi naši posilanci tega ne pustili spred oči!

Politični pregled.

V Ljubljani 14. novembra

Državni zbor se je pričel. Klubi se zbirajo in posvetujejo. O tistem „nemškem klubu“ ni duha ne sluha. Vendar pa bodo ustavoverci brez dvombe zaletavali se v Tasffeja, dokler si rogov ne polomijo nad njegovim trdnim stališčem in nad edinostjo avtono-

Flavija.

Prizori krščanskega življenja iz četrtega stoletja.

A. Hurel. Pred. Vilinski.

(Dalje.)

XXIII.

Et tu Bethlehem Ephrata.

Ker je imel grob Kristusov v samostanu na Oljski gori že svojo stražo, obrnilo se je Eusebijevu krdelce k zibelki Izveličarjevi.

Bethlehem je bil takrat le še vas, stoječa na višini z drevjem obsajenega griča, ki je bil bogoskrunsko izročén Adonidovemu sramočastju. Ve se, da sta Konstantin pa njegova sveta mati Helena, ta madež sijajno oprala. Veličastna cerkev, ki je v sebi hranila jamo gospodnjega rojstva, vzdigala se je sredi te lesene šume. Stala je blizu pota, kjer je bila Rahel pokopana, pri petem milniku od Jeruzalema.

Kako veselo so zapeli naši romarji stopivši v to cerkev, v to jamo, v to vas, ki je bila priča tako presvetih skrivnosti! „Bodi pozdravljen, so peli, bodi pozdravljen Bethlehem, krušna hiša, kjer je bil rojen sam kruh iz nebes. Bodi pozdravljen Efrata, ti rodovitna

zemlja, kjer je sam Bog rasel! Tukaj je poznal vol svojega gospodarja in osel jaslí svojega gospoda. Tukaj v lesu smo ga našli, ker vedeli smo, da je bil v Efrati. Bodi češčena, o votlina, o svete jaslí, posvečena slama, na kateri je počivala meso postavša beseda, — slavljene bodite ve plenice, v ktere je Dete Božje povila deviška mati! Tukaj čemo poslaviti naše stanovanje; domovina našega Boga naj bode naša pokojevina. Oadi, kjer je bil rojen, bomo umrli in njegova zibel naj bode naša rakev.“

Zares, ta občutljaj je vse navdajal. Stopili so na zemljo judovsko ne kot potniki, romarji enega dne. Iz domovine svoje pognani vedeli so si druge poiskati. Ktera tla pa so jim zamogla bolje namestiti domovinska tla, kakor tista, ktera si je sam Bog za domovino izbral?

Sedaj so jeli delati uredbe in postavljati naprave na betlehemske griču, ki je obsegal dosti velika poslopja, da sprejme nje in pa nov prirastek, čejim ga previdnost božja pošlje. Sklenili so, da ustanove dvoje samostanov, ki naj bi bila eden od drugega na toliko oddaljena, da bi se lahko branili napadom ismaelcev. Z

debelimi in visokimi zidovi naj bodeta opasana in Eusebij je celo zahteval, da se na kraju, ki je najbolj oddaljen, ki vso dolino gospoduje, postavi močan stolp, s katerega bi se opazovalo kretanje napadnikov. Ta naredba, kakor se je pozneje pokazalo, ni bila nikakor odveč.

Precejne potroške dvojnega tega poslopja pokriti je imela premožnost Emilina pa Metélina. Tudi Pretekstat je hotel zidanja z velikimi troški deležen biti, Eusebij pa je dal svojo dedovino prodati, ktero je še v Dalmaciji imel. Zidanje se je točno odsedalo, a preden je bilo v posloplju moč prebivati, preselile so se bile ženske v mesto blizu cerkve rojstva, moški pa tudi ne daleč od nje.

Življenje tukaj ni bilo toliko samostansko, ampak bilo je bolj družiasko. Celó ta družina je pogrešala nekaj udov, namreč Flavijana, njegovo sestro Pavlino in njegovo soprogo Leo, ki so iz Jeruzalema hodili ven na deželo, da si ogledajo kraje in stavbe, ko bi imeli kaj zgodovinske pomenljivosti.

Noben teden ni minul, da ne bi se bila miada družbica narasla. Semkaj so hodili, ktere je vlekel Eusebijev sloves, kajti po vsej pravici je on veljal kot tista luč, ki je vshod in

mistov. Kaj bo z gosposko z bornico? Pravijo, da misli Taaffe še te dni nekaj novih udov imonevati, da pridobi večino za sebe. Potrebno bi res bilo.

„Slov. Narod“ je v nedeljskem članku sprožil misel, naj bi se mi Slovenci več brigali za osodo svojih bratov na **Koroškem**. Potrebno bi res bilo! O tej stvari smo že in mislimo spregovoriti še v prihodnjem listu.

Sicer pa se v vseh deželah, kjer so bili Slovani do zdaj hudo tlačeni, na bolje obrača. **Moravci** so silno veselí, da se dobili cesarskega namestnika, od katerega pričakujejo, da bo Slovanom v Moravi pod pazduho segel. Zdaj še le izvemo, kako silno so bili tlačeni moravski Slovani; akoravno zavzemajo tri četrtinke prebivalstva, vendar so bili skoraj da izključeni od javnih služb; vse boljše službe imajo Nemci v rokah, ki Slované silno sovražijo.

Tudi **Šlezijanom** se bliža pomoč. Poljski poslanci se bolj in bolj zanimajo za osodo svojih rojakov in hočejo energično zahtevati enakopravnost za Poljake v Šleziji.

Slednjič bo tudi na koroške Slovence vrsta prišla, da se jim osoda olajša. Te pa morajo v prvi vrsti naši slovenski poslanci pod svoj zaščit vzeti.

Ob enem pa **nemikoliberalci** stavljajo vedno bolj predrzne tirjatve. Zdaj zahteva celo vladni „Fremdenblatt“, naj se nemščina proglasi kot državni jezik. Nasproti tej nadležnosti ne bo slovanskim poslancem drugega ostalo, ko staviti predlog, če že mora kak jezik državni jezik biti, naj se sprejme kot tak francoski jezik, katerega se morda tudi Madjari ne bodo branili; ob enem pa bodo tudi Nemci občutili, kako je prijetno, imeti v uradnih tuj jezik, ter bodo meje državnega, francoskega jezika kar mogoče skrčili, kar bo tudi nam prav. Toraj živila francosščina kot državni jezik!

Nek poljski list hoče vedeti, da bo grof **Taaffe** od desnice zahteval, naj ga krepko podpira. To je vse lepo, pa grof Taaffe naj bi se tudi nekoliko več oziral na želje naših poslancev, kar do zdaj ravno ni v preobilni meri storil.

Vnanje države.

Lahi so se že potolažili zaradi izjav v avstrijskih delegacijah. Popravki vladnih organov so jih pomirili. Zagotavlja se pa od druge strani, da prijateljstvo z laškim kralje-

stvom nikakor ne brani, da ostane naša s pa-peževo vlado v popolnem porazumljenji.

Rusija je izrazila srbski vladi svojo nezadovoljnost zaradi postopanja proti patriarhu Mihaelu. Pravijo, da bodo Mihaela v Rusijo poklicali.

Govori se, da bo general Čračev (Črajev) zopet stopil v aktivno službo.

Izvirni dopisi.

Iz Novomesta, 9. nov. († Prošt Simon Wilfan.) Nemila smrt je pobrala iz vinograda Gospodovega zopet jednega najiskrenejših duhovnih pastirjev. V dan 4. novembra dopoldne je izdihnil svojo blago dušo velečastiti g. Simon vitez pl. Wilfan, infulirani prošt in župnik Novomeški, za mertvoudom. Kolikanj je vse čislalo blagega moža, pokazal je pogreb 7. novembra. Sešlo se je 35 duhovnikov od blizo in daleč, 17 redovnikov, zastopniki raznih uradnih in velika množica drugega občinstva, da skažejo ranjemu slednjo čast. Na rakvi je bilo videti med družimi tudi venec mestnega zastopništva in kmetiške podružnice Novomeške. Pogreb je vodil prč. g. Janez Vertin, škof iz Amerike, ki je bil ravno tu nazoč na svojem popotovanju v svoj rojstveni kraj, da obišče svoje znance. Pogreb je bil tako sijajen, da ga znabiti novomesto še ni videlo takega.

Narodil se je ranjki 20. oktobra 1802 v Loki; v mašnika je bil posvečen 27. oktobra 1825. leta. Kot duhovni pomočnik je pastirjeval v Smledniku, Šmartnu pri Kranji in Trebojem. Pozneje je služboval nekaj let kot vojaški duhovnik na Laškem in v Ljubljani. Zapustivši to službo je šel za župnika v Kranjsko goro, kjer je marljivo delal v vinogradu Gospodovem celih 28 let, kar njegovi nekdanji farani naj bolje vedo, katerim je gotovo še v blagem spominu. Leta 1867 je prišel v Novomesto za kanonika, in dve leti pozneje je postal prošt in mestni župnik. Leta 1875 je obhajal svojo zlato sv. mašo. O tej priliki je zasluženega moža odlikoval tudi presv. cesar za njegove zasluge; podaril mu je red železne krone 3. reda ter mu podelil plemstvo.

Če tudi je bil uže pri letih, vendar je bil ranjki do zadnjega vedno bistrega duha in jako dobrega spomina. Letošnje leto 3. aprila je ranjkega napadel mrtvoud prvokrat. A njegova

jeklena natora je kmali zopet okrevala. Če tudi od onega časa skozi 20 tednov ni mogel maševati zavoljo bolnih nog, pričel je bil zopet 21. avgusta, in potem vsaki dan — slednjokrat na vernih duš dan. Njegova vroča želja, koja je čestokrat med boleznijo izrazil, bila je, naj bi zamogel le še jedenkrat pridgovati. Bil je namreč vedno goreč pridigar.

Sploh je bil ranjki kaj ljubeznjiv starček, v resnici vzor dobrega dušnega pastirja in sprednika. Sosebno pa je ljubil mlade duhovnike, jih videi rad okoli sebe, ter jim dajal lepe nauke zadevajoče dušno pastirstvo in obnašanje do ljudi. Zlasti jim je priporočal, naj se ne predačijo v nobeni reči.

Tudi kot mestni župnik si je pridobil vrlo mnogo zaslug. Pod njegovim vodstvom je dobila cerkev kapiteljska takovo lice, kakoršnega ima dandanes. Zvonik z bakrom krit sme se prištevati najlepšim na Kranjskem. V cerkvi so bili pa postavljeni novi stranski oltarji in lep križev pot. Prezbitarij je dal popraviti cerkvenemu slogu primerno.

Ker je bil ranjki znanstveno jako izobražen mož, znal je ceniti vrednost knjižnic in arhivov. Zategadel je skrbel, da se je kapiteljska knjižnica uredila in zdatno pomnožila. Tudi kapiteljski arhiv, ki je bil zaradi raznih nezgod (zlasti za časa Francozov) v največjem neredu, pustil je urediti, ter tako otel marsikaj za zgodovino važnega. Kajti nahaja se v njem čez 500 listin pričeni z začetkom 14. stoletja in naprej. V njih se najde dokaj gradiva za povestnico Šmihelske, Mirnoperške, St. Rupertske, Stopiške fare itd.

Bog daj ranjkemu večni mir in pokoj, kapiteljnu pa vrednega naslednika!

S Pohorja, dné 11. nov. (Svoji k svojim. — Vreme.) „Slovenec“ je že večkrat trdil, kako nespametno ravnaajo Slovenci, ko že enkrat spoznavajo kdo jim je prijatelj, in kdo ne, ako nevrednim delé kruh in zaslužek, ter jih takó v njih napačnem mnenji, češ Slovence spoštovati ni treba, še vtrjujejo. Meogi naši ljubeznjivi nemškutarji v trgih in vaséh, nosili bi manj ošabno glave po konci, ali vsaj prenehali s svojim ruvanjem proti nam, ako bi jih kot trgovce, krčmarje, ali štacunarje naše ljudstvo popustilo, ter zahajalo je edino k ónim, kateri spoštujejo jezik in pravice naroda, med katerim živé. — Tudi pri nas sicer nismo v tej zadevi dosti na

zahod razsvetljevala. Tudi zato so zahajali semkaj, da občestno žive s plemenitimi gospemi, ki so obdajale učena duhovnika iz Ogleja, puščavnika halkidskega. — Vendar novi ta naraslejši prebival je odločen v drugi hiši, dokler se ni dovršilo poslopje.

Med temi došleci sta bili pa dve osebi, ki sta se precej od kraja prikradli v zaupanje Eusebija in Flavije.

To je bil neki diakon, imenom Luskij, pa neka diakonisa, Rufina po imeni. Jeruzalemskega škofa pisma so ju priporočala. Luskij je zagotavljajal, da hrepeni učiti se pri Eusebiju, kajti njegova topla želja je, da si pod takim in tolikim učiteljem obsežnega svetopisemskega znanja pridobi. Ponudil se mu je bil celo, da če biti njegov tajnik in ako treba, njegov pot. Trditve njegove, kako da bode vesten, iskren in udan, bile so čudovite. Eusebij je hvalil božjo previdnost, da mu pri tolikih opravilih in učenih preprih, v ktere je bil zamotan, pošlje pomagavca, človeka, kteremu sme zaupati, ki mu bode bolj prijatelj, kakor pa učenc njegov.

Rufino, kar njo zadeva, ta je pa djala, da je tako ginjena od Flavije dogodeb in o božjih namelih z njo vred tako prepričana, da je neprestauo koprnela videti jo, slišati jo in če bi trebalo, služiti ji. Toliko navdušenje in zatajenje, to se ve da gotovo ni bilo brez nasledkov na Emili o in nje hčer, ki sta jo z veseljem sprejeli.

Od tega dne se je gostom v Betlehemu pričelo življenje, kakoršnega se nadjali niso. Iz svoje samote v Halkidi in že preden se je bil tje kaj odtegnil, izdal je bil Eusebij številne učene spise, v kterih se je udeleževal verskih preprirov tedanjih časov, braneč svoje stavke, nasprotne pa spodbijajoč, naj bi se bili tikali oseb ali naukov; povsod so imeli ti njegovi polemčni spisi uplivno veljavo. Prepisavali so jih in razširjali; vzbunjene duhove so potolažili, spravili, ukrotili; omahujoče potrdili in z zaupanjem navdali; razvnete strasti ubrdali in umirili. Vendar niso premogli razorožiti vsako sovraštvo in zadušiti vse pojave samoljubja. Nasprotniki, ktere je poznal in zoperniki, kterih ni poznal, branili so se proti

samotarju in napadali ga z vsimi pomočki, ktere zvijača iznaide in obrekovanje izumi.

Ti navadno temni in brezimni spisi, ki so tako lisčje se plazili v naročju cerkva in kristjanskih občin, nikdar niso prišli vsi do Eusebijevega znanja. Njegovi dopisniki in dogovorniki so mu bili nektare poslali in izročili in te bolj zmernega zadržaja V Betlehemu si je bil pod nekim gričem jamo poiskal, o kteri je rekel, da mu je raj in va-njo je bil postavil svoje še precej množne bukve. Tukaj ga je čakala cela poplavlina knjig, spisov in knjžur, ki so ga prepričavale, napadale, sramotile in skoro pobalinski zdelavale. Malo da ni mislil, zvedena roka mu skrivoma nosi v stanico in skrivoma pod liste podtika. Huiši in občutniši mu je pa delo to, da so te nesramue in breznačajne knjižurine prepisane po Betlehemu okoli trosile in tudi njegovim blagim prijateljicam v roko prišle, kakor po čudu. Zabavljice so se raztegale do dni, ko je obstajala še domača cerkev, dolžene in kričene so bile osebe, imenovane s pridevki in podtikane so jim bile podle uloge.

boljem, pa žalibog da je narodna zavest sedaj še premalo razvita in ljudstvo na svoj izvor premalo ponosno, da bi se bilo vže brzo predrugačbe nadjati. Vendar pak imajo naši nemškutarji še to zalo prednost pred drugimi, da kmetasko ljudstvo ne psovajo samo z „dumme bindische“, marveč je le „kmečki trotelj“ nekako bolj v navado došel. Zastonj se toraj še Nemci bahajo, da so edino le oni olikani, kajti takšne psovke so še zmiraj črne pike za nje, ako sploh naše odpadnike že prištevajo k svojim.

Opozoriti pa hočem danes na drugo napako, katera Slovincem v gmotnem obziru dosti škoduje in to je razvada, da se skoro vsako večjo stavbarsko ali drugo podvzetje prepušča poprej vsem drugim nego domačinom, kateri se tako pri nas z zaslužkom redé, domačini pa stradajo. Kakor drugje, razdjal je tudi pri nas časa zob nekatera pohištva, ki so se morale v novič staviti, in kaj mislite, morda so to storili naši rokodelci? Kaj še? Iz oddaljene Italije so dospeli sem zidarji Furlanarji, vlagali kamenje, žgali opeko, vse za drag denar, kateri ide na ta način po nepotrebnim iz dežele, naše ljudstvo pa ubožuje. Za tesarje morajo dospeti zopet tujci in sicer Nemci, kar pa ne trdim da so vže po svojem rojstvu, pač pa po duhu. Kedaj se bomo neki iznebili te sramotivne razvade? Kedaj postane Slovenec na lastni zemlji neodvisen od drugih, ter takó sam svoj gospod? Res da morebiti laški zidarji naglo zidajo, kar jim tudi daja prednost pred domačimi; pa trajnost njihovega dela je močno dvomljiva in že nestrokovnjak lahko presódi, da v naglici izgotovljeno delo je le za okó mikavno videti, obstoječe ja ni, kar bi bilo lahko glavno sredstvo domačinom, svoje tekmevce izpodriniti. Toda žal, da so tudi domače moči toliko razdrobljene, da vsaj pri nas večje zidarske družbe lahko skupaj dobiti, kar nas pač sili pripoznati, da naša lastna vnemarnost nas tudi tú hudo tepe. Dokaj tisočev je že prešlo po inostrancih v tuje dežele in čast Slovencev že zahteva, da pričnejo enkrat gledati na to, da bo se brzo vzgojilo dosti domačih obrtniških in rokodelskih rok, kateri pa tudi naj najdejo od začetka zadosti vsestranske podpore? Le takó bomo zamogli potem tujcem kljubovati, in naš denar bo ostal domá.

Naj se reče, kar hoče, vreme letošnje jeseni bodo ljudje vsekako le dolgo pomnili. Vsled vednega deževanja v kimovcu in snega v listopadu je delo na polji, ali bolje rečeno:

Od kodi so prihajali ti spisi? V katerih možganih so se rodili in čija roka jih je sestavila? Nekteri so si bili podobni po obliki in po vsebini in baš ti so bili najsovražnejši, tisti, v katerih so napadi in psovske kar na debelo tičale. Ti so kazali najočitneje znamenje zavisti in pa tistega posebnega sovraštva, ki se za odejo prijaznosti skriva. To so bili tisti, v katerih je bilo videti natančneje poznanje Eusebijevih razmer in njegovih varovank. Pri vsaki vrsti je bilo nekoliko čutiti, ki je živel sredi onih stvari, ki so se razpravljale in ki je kazal, da so mu dobroznane.

Toda Eusebij je stvar zastonj preiskaval; ni mogel zaslediti niti roke, ki je psovke pisala, niti trosilcev, ki so je neprenehoma okoli njega njega raznašali. Unevoljen jih je spodbijal ali pa jih je bičal z ostrim peresom, toda na njegove odgovore so priletele še hitreje zavrnitve.

(Dalje prih.)

na njivah močno zaostalo in dosti kmetov je, katerim še sedaj snopje ni vse pod streho. Zdaj ko to pišem, je snežena odeja sicer preminila, pa stanovitno biti se vreme le ne kaže. Zatorej bo še močno podvzivanja treba, da se pridelki domu spravijo, da bo potem kmet v stanu prevdariti, koliko čistega dobička mu je lani v novič cenjeno njegovo posestvo vrglo. Marsikateri bo pa vendar še nevoljno z glavo zmajal nad računom, ter si želel, da bi bil svoje njive še bolj z tehtnimi razlogi reklamiral, ako bi smel imeti kaj upanja, da bodo vsaj nekatere prejšnje reklamacije ugodno rešene. Če se pa ne méni jemati na nje ozir, čemu potem nepotrebnih pisarij in stroškov, čemu cenitve in to drage in neopravičene cenitve čistih dohodkov kmetij, kateri so vendar od marsikoga tolikanj odvisni in negotovi? —

Iz Štajerskega. Zastran družbe sv. Mohorja so razposlali mil. gosp. lavantinski knezoškof okrožnico vsem duhovnikom svoje škofije, v kateri obžaljuje, da se je število udov te toliko hvalevredne družbe, tudi po naši vladikovini zmanjšalo. Nalagajo toraj vsem dušnim pastirjem naj z vsemi močmi, delajo na to, da se število družbenikov kolikor mogoče zopet pomnoži. — (Katoliško podporno društvo v Celji je spremenilo svoja pravila v tem smislu, da si je izvolilo vsakratnega lavantinskega knezoškofa svojim pokroviteljem, da namerava prihodnje skrbeti za ubožne otroke sploh, da se vpeljejo udje tretje vrste z enim nov. krajc. na teden, da zamorejo zunanji udje pri volitvi odborikov glasovati pismeno po listih. Bog daj dobrega vsepal.)

Iz Trsta, 9. nov. (O slavnosti v Dolini.) Ker je bilo v nedeljo 30. okt. deževno vreme, bila je slavnost preložena na nedeljo 6. nov. A tudi ta dan je bilo nebo s črnimi oblaki prepreženo in nadejali smo se vsaki hip dežja, pa kljubu temu se je bilo zbralo okolo 2000 ljudi od oddaljenih in bližnjih krajev. Od daleč proti Dolini dohajajočim so nas mično vabile vihrajoče zastave, prihajajoč v Dolino pa smo se čudili tako lepo okinčanej prijaznej vasi; vse polno je bilo narodnih zastav, posebno lep pogled je bil po vaškem trgu, kjer je bil ličen slavolok z napisom: „Dobro došli“, in zidan oder, na kojem je ustavljen lepi iz nabrežinskega marmoria narejen, nad 3 metre visok spomenik. Na zidu so bili napis: „Slovanom so lepši dnevi začeli se daniti“, „Kde so naše meje“ in „Kde so naši bratje“; na enej strani je podoba, ki predstavlja Trst, na drugej pa Avstrija, in mej njimi grb kranjske dežele. Zares lepo za tako priprosto vas. Mej mnogobrojno odličnim občinstvom sem tudi videl okrajnega glavarja viteza Bosizzia iz Kopra, kateri je vlado zastopal. Vršil se je najprej občni zbor polit. društva „Edinosti“, ker se je nadejalo, da utegne slavnost dolgotrajna biti. Gosp. predsednik Nabergoj je pozdravil došle ude in se v lepem govoru spominjal bolnega našega milostljivega gospoda škofa, na kar zbor izrazi voščilo, da bi častitljivi gospod kmalu ozdravil in da bi ga Bog še mnogo let ohranil. Tajnikovo in blagajnikovo poročilo je radi pomanjkanja časa izostalo. Prešlo se je potem precej na resolucijo do vlade in državnega zbora o železnici ter kazal na konkurenco Reke, in predlagal je, naj se resolucija odpošlje na vis. vlado in državni zbor, kar se sprejme in odboru naloži. Potem se je vršila volitev odbora, izvoljeni so bili: za predsednika g. Nabergoj, za odbornike gospodje: Iv. Gorjup iz Proseka, V. Dolenc, Iv. Dolinar, Jan. Jurij dekan v Dolini, Štef. Nadlišek, mestni odbornik, G.

Sterle, uradnik banke comerciale, Slavoj Jenko trgovec Podgradom v Istri, Rajmund Mohorčič, župan v Sežani, Devetak Josip, deželni poslanec v Tolminu, in 9 namestnikov. Ker se posamezni predlogi niso stavili nobeni, gosp. predsednik Nabergoj s kratkim govorom zber zaključil.

Precej po dokončanem občnem zboru se prično slavnost in se je tako vršila. Gosp. predsednik Nabergoj predstavi zbranemu občinstvu vladnega zastopnika okrajnega glavarja iz Kopra, gosp. viteza Bosizzia, kateri občinstvo v lepi slovenščini pozdravi, na kar ga občinstvo z gromovitimi živio klici, z grmenjem možnarjev in igranjem cesarske himne odzdravi, nato so peli dolinski pevci „Želje Slavjana“. G. Nabergoj potem v lepem govoru naznanja pomen spomenika in se prav živo spominja tabora, povdarja Slovencev udanost do habsburške krone, in koncu govora mej živio-klici, igranjem cesarske himne in grmenjem možnarjev odkrije spomenik. Na to so peli tržaški pevci „Iskrice domorodca“. Gosp. dekan Jan je v jako lepem govoru spodbujal ljudstvo do omike, do ljubezni do naroda in k občnej zvezi Slovencev; občinstvo mu je odobravalo iz burnimi živio-klici, tržaški pevci pa so zapeli pesem „Slovan“.

Potem se je pričela loterija, ki se je lepo izvršila. Na to pa je pričela že noč trkati na vrata. Odelek mladine pođa se na plešišče, kateri so bili pa peš prišli, pomikati so se jeli proti domu, drugi pak so se podali v dvorano k večerji, pri katerej so popevali tržaški pevci, a tudi ti so se morali posloviti in odriniti domu, ker vsakdo je imel pred očmi, da je drugi dan delo, in so bili skoraj vsi delalci. Le obžalujem, da se tem pevcem ne pridružijo drugi pevci, katerih se v Trstu ne manjka, da bi osnovali stalno pevsko društvo, katerega tu zelo potrebujemo. Zelo me pak zopet veseli, da to malo številce večidel najnižjega stanu goji narodno petje, dasi so zapuščeni od vseh strani; ako se ti razkropijo, ne bo kmalu slišati narodnega petja v Trstu. Ali pa ne bo to sramota mestu, v katerem živi nad 30.000 Slovanov. Toraj upam, da se zadnje ne zgodi in da se pridružijo tudi drugi pevci temu krdelcu in da dobodo tudi podporo od odličnih Slovencev in Slovanov. — r.

Iz Goriškega, 10. nov. (Izv. dopis.) Letina in gospodarstvo v trnovskem gojzdu; liberalni pojmi o samomoru in hudodelstvih; §. 19 in njegova hoja rakova pot. — Zopet vidite iz nadpisanega obséga, da se mi je po dolgem času še precejšno gradivo za „Slov.“ nabralo; žalibog pa kaže isti obség, da Vam nimam nič kaj veselega sporočati, naj se že lotim spredej ali zadej. Letina po Vipavskem je sem trtje zlo različna; med tem, ko je bila sred Vipavskega sem trtje še dovoljna letina za vino, se tega podčavenske občine ne morejo hvaliti, le malokteri je imel pičlo srednje letino za vino. Zato pa je njegova dobrota tem večja od drugih let in ker je cena le srednja, od 10—12 gld. kvinč (60 bokalov) ali 12—14 gld. hektoliter, te letos zares dobre božje kapljice, zato se jo je že prav mnogo izvozilo, zlasti na Kranjsko, iz Brd pa bolj na Koroško. Kar zadeva pa druge jesenske pridelke n. pr. sadja in žita, tega je zopet prav malo ali clo nič kakor sadja; koruzo je poškovala bolj huda burja kakor pa suša, zlasti pod Čavnom, tako da je nij sem trtje malo da nič ali le $\frac{1}{4}$ lanske letine, fižola nič, krompirja ga je le semtrtje srednja letina, repe in zelja tudi le pičli pridelek. Sicer naj tu opazujem, da podčavenske občine in tje

gor do pod Nanosa ne morejo nikdar imeti dobrih letin, ako bi tudi vse lepo kazalo, kajti ako ne pride druga uima, nas vselej obiskuje da burja, ki prihaja od leta do leta močnejša, kar je pa prav naravno, odkar se je začelo tako neusmiljeno z erarnim trnovskim gojzdom gospodariti in to že več let sem. Čavenska gora kaže svoje čelo že itak golo, a zdaj jo brijejo tudi že po temenu, tako da burja, ki izza čavenskih grebenov v vipavsko dolino hruje, naletuje na čedalje manjše ovire. Da pa na tako slabi gospodarski način erarni gojzd, od kterega so pologama vse servitutne pravice podčavenskem kmetom vzeli, tako da zdaj ne smejo niti suhljadi, malin in jagod brez plačila brati, brezobzirno posekajo, se pač ni čuditi, kdor pozna preštevne uradnike gojzdnega urada. Svoje dni ko so imeli podčavenski kmetje še pravico do drv, ni bilo niti polovica toliko uradnikov, kakor jih ima zdaj gojzdni urad v Gorici in sem trtje po trnovskem gojzdu, in tudi plača uradnikov je bila tedaj po resničnem zaslužku; a zdaj je vsim od 2—3 krat povišana od nekdanj. Zatorej je treba se ve da, pa čistiti gojzd tako, da če ne mi, pa naši potomci bodo doživeli, da bode iz lepega trnovskega gojzda, ki zastran sedajnega preštevne in nepotrebnega uradniškega osebja erarju večidel le „minus“ a nikdar „plus“ ne donaša, postala nova kraška goličava. Potem se bo treba pa tudi podčavenskim prebivalcem kam drugam izseliti, ker zastran posekanja gojzda bo burja vedno močnejša, ter ne bo nikdar več dobrih letin, kakor jih že dolgo zastran iste nimamo. Potem se bo lahko na vrhu Čavna postavil velikanski pa žalostni spominek, zakaj so posekali in kam je potoval pred tako lep trnovski gojzd in zakaj se vsled tega morajo podčavenski prebivalci drugam seliti! — Mar ni res nobenega, ki bi pogledal v ta Augijev hlev*) in ga malo poméel vsaj z brezovo, če ne ravno z železno metlo! Naj bi ne bil moj glas zastoj vpijočega, če ne bo jo našim potomcem še bolj, kakor je že zdaj nam! Videant consules! Tudi pri nas zlasti v Trstu in v Gorici mine malo kateri mesec brez kakega samomora, a o tih Vam nisem hotel naravnost poročati, da se pobujanje in ta „manija“ samomora še bolj ne bi razširjala. Nekteri vražam vdani ljudje govoré, da zdaj zato tako pogostoma burja lomasti, ker se dostikrat ravno po kakem samomoru, kakor je bilo nedavno razsaja. A pravi vzrok vedno močnejše burje sem gor navedel in to so živi ljudje, ki hočejo z vedno večimi plačami boljše živeti, a ne pomilovanja vredni, — v oziru njih duše, — samomorivci! — Kedar pa kak hudoben brezverski Lahon, ali kdor si bodi, koga z nožem zabode, potem zanpijejo ravno isti brezverski lahonski listi, kakor je nedavno tržaški „Cittadino“ o priliki umora nekega 20letnega mladenca zaradi pregrešne ljubosumnosti zaupili, „maladetto coltello!“ (preklet nož!) akoravno je tega navadno le pomanjkanje sv. vere in pomanjkanje iz te shajajoče npravnosti krivo. Javni listi vsaj katoliški vseh narodnosti, naj bi včasih malo popridgali o veri in npravnosti in potem se bode tudi manj hudodelstev godilo, kakor v sedajni žalostni dobi, ko zlasti v mestih nedelj in praznikov malo več spoznavajo ter jih ali s hlapčevskimi deli skrunijo ali pa le za nasladnostmi mesto v cerkev hodijo. O tempora, o mores! —

Da smo v ravnoopravnosti v šoli in v vradi

*) To je dohodkov in stroškov tega lepega gojzda; mar je res ta lepi gojzd na svetu le zaradi gojzdnih uradnikov in njih mnogoštevilnih družin?

Pis. —

vedno tam „statu quo“ si tudi valed servilnega obnašanja nekterih kraških županstev lahko mislite. Zato je pa tudi moje mnenje, akoravno sem bil pred časom v nekterih zadevah bolj privržen „Edinosti“ nego „Soči“, da je imela poslednja prav, ko je v tem oziru preveliko nemarnost in mlačnost „Edinosti“ očitala. Želim si biti enkrat o priliki nazoč pri podučevanju nemščine na Krasu, rajši nego v kterem gledišču, ko se bodo otroci mučili, kakor so nekdanj nas, z že znanim sklanjanjem: riba — fisch idr. Zato pa se tudi ni čuditi, ako se naše goriške okr. glavarstva nič na prošnje nekterih slovenskih županstev in v tega ostalega naroda neče ozirati, ampak se je (čujte vi, ki vodite pravico!) predrznilo nedavno odgovoriti nekemu županstvu, da, če ne znata ne župan ne tajnik nemščine, naj si pa vdinja nemščine zmožnega tajnika! Našega državnega poslanca dr. Tonkliča pa prosimo, da bi o priliki letošnje ali bližnje sesije državnega zbora v imenu svojih volilcev vlado v tej flagrantni predrznosti gor. okr. glavarstva interpelovali blagovolil in jaz mu bodem potem dotično županstvo imenoval. Ali smo res še vedno Heloti? Kdo plačuje vradništvo? Smo li mi zaradi uradnikov tu ali se oni? Vigilantibus jura!

Naroden volilec

v imenu slov. naroda na Goriškem.

Telegram „Slovenca.“

Z Dunaja 14. novembra.

Dunajewski je državnemu zboru predložil Budget, deficit znaša 34 milijonov, pa bo manjkalo komaj 10 milijonov, ako se sprejmo vladini predlogi. Tudi se je poslanec razdelil nov kazenski zakon pa kupčijska pogodba s Srbijo.

Domače novice.

V Ljubljani, 15. novembra

(Modrost štajerskih nemškutarjev.) Vris

„Ciller Zeitung“ piše v svoji nenavadni modrosti: „Kje tuči slovenski narod? Nikjer, ker Slovencev sploh ni! Kar se danes Slovence imenuje, to je nemškega plemena, pa popačeno in raznarodeno ter s tem popačenjem popolnoma nesposobno za vsako izobraženje. Slovenski narod obstoji samo v domišljiji“. Takim izjavam nemamo nič dostaviti, ko Ciceronovski: quousque tandem!

(Pisateljski večeri.) Pri Tavčarju se zbirajo zdaj večkrat nekteri slovenski pisatelji ter se med sabo spodbujajo z znanostnimi predavanji. To je vse hvale vredno, ker se duhovi po občujanju med seboj razbistrijo in okrepečajo.

(V tukajšnji menažeriji) je levinja vrgla tri mlade, pa je samo eden pri življenju ostal.

Razne reči.

— Umrli je 8. novembra č. g. Gašpar Zupanc, župnik pri sv. Marjeti poleg Laškega za mrtudom. R. I. P.

— G. urednik „Slov. Gospodarja“ je bil pred celjsko okrožno sodnijo pretečen petek v svoji pritožbi zoper razsodbo krajne sodnje v Celji v eni zadevi popolnoma nekriv spoznan. — V drugi zadevi se mu je kazeno od 50 gld. zmanjšala na 10 gld. Tudi razlogi prve inštanice „da spodkopava veljavo cerkvene oblasti“ so kasirani. Častitamo!

— Č. g. Konstantin, duhovnik kapucinskega reda, je prestavljen iz Celja v Celovec.

— V odbor „katol. podporna društva“ v Celji so bili pri zadanem občnem zboru izvoljeni: Načelnik: Gosp. Jožef Žičkar, načelnik,

g. M. Žolgar, prof. načelnikov namestnik; g. K. Hribovšek, blagajnik; g. F. Majcen, tajnik. Odborniki: Gg. Šah, Krašovic in Lipovšek.

— Mil. škof Vertin so prišli 10. t. m. iz svojega domačega kraja Črmlja tudi naš Karlovac pogledat. Služili so sv. mašo v frančiškanski župni cerkvi o 1/2 9 uri in danes o 4 uri popoldne odrinili naprej v glavno mesto Hrvatske Zagreb, od todi se bodo vrnili preko Dunaja nazaj v svojo blaženo Ameriko. Jako prijazen gospod so, mož po volji božji. Bog in angelj njhovi naj jih srečno vodi na dolgem potovanju.

Nove, priporočila vredne knjige:

Dr. A. Gassner's Pastoral, popolna v osmih sošitkih, cena 6 gl. 40 kr., lepo vezana 7 gl. 30 kr.

Linzer theol.-praktische Quartalschrift priporoča izšlo pastirstvo najtopleje. Med drugim pravi: Pač strogo ne gré vse v pastirstvo, n. pr. zadevajoče kanon ško in avstrijsko pravoslavlje itd., ali kajiga je zato le še bolj razljiva in sicer ne le za duhovnike sploh v njih službi, ampak zlasti tudi za gg. župnike, dekane i. dr.

Geiler's von Kaisersberg, Ausgewählte Schriften, od dr. F. L. de Lorenzi-a. Z dovoljenjem vis. kongregacije za „Ind. x.“

I. zvezek: Geiler's Leben und echte Schriften: Buch vom guten Tode, die 12 Früchte des hl. Geistes. Velja 3 gld.

II. zvezek: Das Narrenschiff: Der Mensch ein Baum; Der Baum des hl. Kreuzes. Cena 2 gl. 40 kr.

Nekaj spisov Geiler-jevih je bilo od kongregacije prepovedanih, te pa so odločno dovoljene.

P. Georg Patiss societ. Jesu: Paulus in seinen apost. Tugenden. Velja 2 gl. 88 kr.

Izvrstno podučljiva knjiga. Pisatelj in predmet sta porek za to.

Die Schriftem des englischen Jünglings Aloisius von Gonzaga Prevod z opombami od Alojzija Freudenhofmayer-ja. Cena 50 kr. Spisi so še marsikje neznan.

Leop. Stoff, Priester: Der katholische Küster Unterricht- Ritual- und Gebetbuch. Naj popolnši knjiga o tem predmetu. Cena 1 gl. 20 kr.

Dr. J. B. Heinrich, Domdechant, Dogmatische Theologie. I. Band, 2. Aufl. Cena 5 gl. 52 kr. Sv. oče papež Leo XIII so delu s posebno prijaznim dopisom apost. blagoslov podelili.

Dr. Wilhelm Molitor. Predigten auf Sonn- und Festtage des Kirchenjahres 2 Bde. Cena 6 gld.

Josef Jungnitz, Priester, Legende der Heiligen für Schule und Haus. Cena 1 gl. 20 kr.

P. Ignatius Jeiler, o. S. Fr. Normalbuch für Brüder und Schwestern des dritten Ordens. Neue, ganz umgearbeitete Auflage mit Gebets-Anhang. Cena 60 kr., vezana 81 kr. Nova knjiga je najpopolnši te vrste.

P. P. Osborne, Altarblumen. Communionbuch für innerliche Seelen. Cena 60 kr., vezana pa 90 kr.

P. Franc Vogel, Bild einer vollkommenen Ordensfrau oder praktische Anleitung für Ordenspersonen. Cena 60 kr.

Dalje ima v zalogi: Strossmayr, die hl. Cyril und Method. Uebersetzung aus dem Croatischen. Cena 20 kr. (4)

Die slavische Pilgerfahrt nach Rom. Bericht eines Theilnehmers. Cena 10 kr.

Razne koledare, kakor:

Clerus-Kalender. Cena 1 gl. 50 kr.

Regensburger Marienkalender. Cena 36 kr.

Einsiedler Kalender s podobno. Cena 30 kr.

Kalender für Zeit und Ewigkeit. Cena 21 kr.

Glücksradkalender. Cena 40 kr.

Eucharis-Kalender 36 kr.

Po pošti 5 ali 10 kr. več, po velikosti knjige. Za vsa druga naročila se vljudno priporoč

Katoliška bukvarna v Ljubljani.